

DILINAME | GZ0004 | GALIZA 04

MANIFESTO DA ASEMBLEA NAZONALISTA DE LUGO

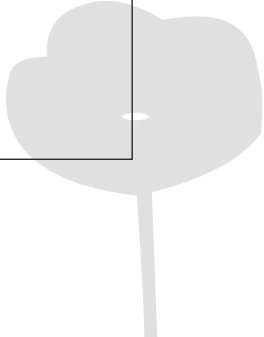
DIGITAL LIBRARY OF NATIONAL
MOVEMENTS IN EUROPE
CENTRE MAURITS COPPIETERS

MANIFESTO DA ASEMBLEA NAZONALISTA DE LUGO

CATALOGUING DATA

ID:	GZ0004
Nation / region:	Galiza
Epoch:	First half of the Twentieth Century
Title:	Nacionalist Assembly of Lugo Manifesto
Original title:	Manifesto da Asemblea Nazonalista de Lugo
Category:	Manifestos
Description:	A foundational political manifesto for Galician nationalism demanding and structuring political and economic self-government for Galicia within the framework of a federation of Iberian nations.
Language:	Galician
Date:	November 18th, 1918
Author(s):	Irmandades da Fala
Reference persons:	Losada Diéguez; Villar Ponte; Peña Novo; Banet Fontenla; Quintanilla; Cabanillas; Castelao; Taibo; López Abente; Cedrón; Culebras
Keywords:	Galician nationalism, nation, Irmandades da Fala, autonomy, sovereignty

CONTEXTUALIZACIÓN

O lento evoluir do galeguismo político no século XIX e principios do XX vai dar un salto decisivo en 1916 co xordimento das Irmandades da Fala nas que conflúen rexionalistas de diversas procedencias. A consolidación das Irmandades, definidas explicitamente como nacionalistas, prodúcese na I Asemblea Nacionalista de Lugo, onde se aproba o Manifesto no que se plasman as propostas políticas do movemento nacionalista galego. Este Manifesto fundacional é decisivo en tanto que se configura como a base común de todos os programas do nacionalismo até a Segunda República.

RESUME

O Manifesto configúrase como un documento político de carácter programático que ten como suxeito ao pobo galego e vai dirixido ao xefe de Estado español. A demanda central do documento é a autonomía política, económica e financeira para Galiza no marco dunha federación das nacións ibéricas incluíndo a Portugal.

O Documento consta de sete apartados nos que se estrutura o marco político-institucional do estado galego federado, a reforma administrativa, as competencias do goberno galego, o marco xurídico, a economía e as cuestións relacionadas coa cultura, a arte e a ordenación do territorio. No texto recoñécese a personalidade xurídica das parroquias ás que se dota dunha estrutura de xestión e goberno, establécese o sistema electoral proporcional, demándase a cooficialidade do galego e o castelán, recoñécese a igualdade de xéneros, disólvense as diputacións, establécese un sistema fiscal autónomo, deléganse no Estado Federal competencias en réxime de concerto como o réxime aduaneiro e incídese na necesidade de elaborar unha lei para homoxeneizar as construcións de maneira que se manteña a estética tradicional.

FRAGMENTOS

“Tendo a Galicia total-as características esenciaes de nazonalidade, nós, nomeámonos, d-oxe pra sempre, nazonalistas galegos, xa que a verbe rexonalismo non recolle total-as aspiracións nin encerra toda a intensidade dos nosos problemas.”

“A Asemblea declara: Que si nas eleccións pr-a Cortes Constituentes Hespañolas non se nos dera unha prenda en garantía excepcional pr-a que a vontade do pobo poida manifestarse con toda liberdade -pois coas organizacións oligarquicas de oxe non sería abranquible- apelariamos ós representantes das nazonalidades Eúskara e Catalana e, si elo non abondara, ô Estado mais afin ô noso pra que na Liga das Nazóns defenda o noso dereito à liberdade cibdadana.”

“Son chegado-l-os tempos d´erguere a y-alma e o pensamento de Galicia, e sobor todo a súa soberanía, compreta e sin cativeces. N-isto non caben discusións: Galicia ten dereito, un dereito fundamental, a ser dona ausoluta de si mesma. Con vountade ceibe faremos nupcias d´amore con outras soberanías, contr´as que non vai nin quér ire a soberanía nosa.”

LINKS

Fundación Galiza Sempre: <http://www.galizasempre.org>

MANIFESTO DA ASEMBLEA NAZONALISTA DE LUGO

Os persoeiros das Irmandades da Fala reunidos en assembleia magna tida na cibdá de Lugo nos dias 17 e 18 do mes da data pra conquerire do Goberno da Sua Maxestade El Rey autonomia integral da Nación Galega e fixar n-un programa concreto as que coidan testas solucións ôs problemas que intresan d-un xeito fondonisimo â vida nazonal da Galicia, aprobaron e sosteñen, c-o corazón ateigado de esperanza e os ollos postos no porvir da nay Terra, as siguientes conclusións, que fan públicas pra conocimiento e meditazón do pobo Galego, nestora solemne do albeo das nazonalidades que sinten tremelar a sua y-alma e fan xurdir a súa persoalidade

I PREVIA

Tendo a Galicia total-as características esenciaes de nazonalidade, nós, nomeámonos, d-oxe pra sempre, nazonalistas galegos, xa que a verbe rexonalismo non recolle total-as aspiracións nin encerra toda a intensidade dos nosos problemas.

II PROBLEMAS COSTITUENTES

- 1º. Autonomía integral pr-a Galicia.
- 2º. Autonomía municipal, distinguindo o municipio aldean do vilego, axeitándose o Concello aldean sóbor da base do reconecimento da persoalidade xurídica das parroquias, que terán as súas Xuntas, elexidas antr-os cabezas de familia, (petrucios) homes ou mulleres, pra termaren dos seus bés privativos. Os presidentes ou cabezaleiros d-estas Xuntas, serán vocás nados ou concelleiros da corporación municipal e nomearán d-antre eles o Alcalde que dirixa o Concello. As parroquias, con persoalidade xurídica, poderán contrataren y-estableceren seguros e institucións de creto an-tros veciños e administrare os bés comús, que o Poder Central, terá de lles restituire, dispoñendo o seu aproveitamento.

O Concello terá de sere pol-o tanto, mais que unha organización de carácter adeministrativo, unha prolongación ou compremento das parroquias, como estas o son do fogar, que presidirá a vida económica e social das mesmas.

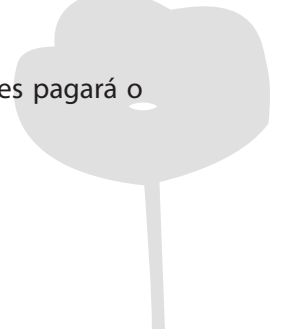
- 3º. Cooficialidade dos idiomas galego e castelán.
- 4º. Federación da Ibéria.
- 5º. Dentro d-esta federación, igoaldade de relacións con Portugal.
- 6º. Credo na accidentalidade das formas de goberno intréanos acrarar que non apelamos por ningunha, mais simpatizaremos dende logo con aquela que se amostre mais doada pra chegare â federación con Portugal.
- 7º. Ingreso das nazionalidades da Ibéria na Liga das Nazóns.

III PROBLEMAS POLITICOS

- 1º. Igoaldade de dereitos pr-a muller
- 2º. Custión eleitoral:
A función eleitoral terá de sere da responsabilidade do goberno e protexida pol-o Poder público.
Representación proporcioal como sistema eleitoral.
Non serán elexibles os elementos que non rendan unha función útil pr-a colectividade.
A Assembleia declara: Que si nas eleccións pr-a Cortes Constituentes Hespánolas non se nos dera unha prenda en garantía exceicional pr-a que a vontade do pobo poida manifestarse con toda liberdade -pois coas organizacións oligarquicas de oxe non sería abranguible- apelariamos ôs representantes das nazionalidades Eúskara e Catalana e, si elo non abondara, ô Estado mais afin ô noso pra que na Liga das Nazóns defenda o noso dereito â liberdade cibdadana.
- 3º. Acabamento das Diputacións provinciais.
- 4º. Creación do Poder Autónomo, representado por un xuntoiro ou Parlamento Galego, elexido por sufraxio universal, con total-as facultás que a reforma da Constitución non garde pr-ô Poder Central e sempre, pol-o menos as seguintes:

IV FACULTÁS DO PODER GALEGO

- 1ª. Nomeamento da Xunta Gobernadora que terá de exercel-o Poder executivo, composta d-un Presidente e seis Segredarios encargados dos Departamentos de Administración, Xusticia, Enseno, Obras publicas, Agricultura, e Industria e Comercio.
- 2ª. Todal-as funcións administrativas.
- 3ª. Lexislación social, agas n-aqueles casos nos que os problemas sociaes se extendan âs diversas nazóns da Ibéria.
- 4ª. Réximen tributario, sin intervención do Poder Central ô que somentes pagará o Autónomo a cantidade que se fixe nos concertos económicos.

- 5ª. A potestade docente do Estado actual pasará enteira ô Poder Galego.
- 6ª. O réximen bancario no que intervirá pol-a función social que oxe teñen os Bancos. A mesma facultade pr-a solución do Creto agrícola.
- 7ª. Correios e Telegrafos: O seu servicio ô carrego do Poder Central; a sua creación será cousa do Poder Autónomo; o servicio dos teléfonos ô carrego do poder galego. A censura n-estes servicios, non poderá ser exercida pol-o Poder Central mais que no caso de guerra.
- 8ª. Ferrocarris: A sua nazionalización. A su lexilazon sobor dos mesmos será facultade do Poder Central; a sua construción e ademenstración, encarga do Poder Autónomo.
- 9ª. Portos francos. A lexislación e regularización do trafico marítimo, encarga do Poder Central.
- 10ª. Si vén co-a Paz o acabamento dos exercitos permanentes, e no caso de que somente quedaran exercitos policias, tamén será facultade do Poder Galego a fixación das forzas que xuzgue precisas pra o orde interno de Galicia.

V CUSTIÓS XURÍDICAS

- 1ª. Sustantividade do Dreito foral galego.
- 2ª. Derogación do Artigo V do Código Civil e reforma do seu articulado no que se refire â sucesión ab-intestato.
- 3ª. A publicación das leises, farase no idioma Galego.
- 4ª. Igoaldade de dereitos da muller casada pol-o menos no caso de emigrazón do marido.
- 5ª. A función dos Trabuales da Xusticia rematará en recurso derradeiro en Galicia e sempre realizada por funcionarios galegos.
- 6ª. As terras dos pequenos propietarios que as laboreen consideraranse instrumentos de traballo pra os efeutos do embargo.
- 7ª. O arrendatario, terá dereito a unha parte da supervalía do arrendado, sempre que sexa debida a os melloramentos producidos pol-o seu traballo.

VI PROBLEMAS ECONÓMICOS

- 1º. As custións aduaneiras, serán resoltas por concerto entre o Poder Autónomo e o Central, salvo o libre cambio de cereales.
- 2º. Reintegración â propiedade privada, pol-o xeito mais doado dos montes do Estado, dos pobos e de propios.
- 3ª. Repoblación forestal forzosa. Si os particulares a non fan, a faria o Poder galego por anualidades gravando sobre a riqueza creada, o capital invertido mais os intreses. Reforma da lexislación civil neste punto.

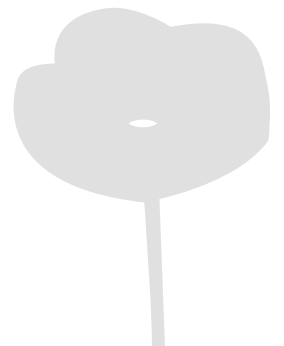
- 4ª. A Assembleia declara de toda urxencia a resolución do problema dos gravámenes sobor da terra en Galicia.
- 5ª. Tamén declara sere un crime contra Galicia o permanente absentismo dos propietarios da terra.

VII ASPEITOS ARTISTICOS

- 1º Proclamar a soberanía estética da Nación Galega que se exercerá:
  - a. Sobor as construcións urbanas e ruraes, ditándose unha ley que obrigue ós propietarios a axeitare o estilo das súas construcións ó estilo xeneral de cada vila galega
  - b. Na expropiación de moimentos e paisaxes.
  - c. Na organización do ensino artístico, con creación de unha Escola Musical Galega.

*Na cibdá de Lugo a noite do dazaoito do Sanmartiño
do ano de mil novecentos dazaoito.*

Por todol-os Assembleistas, representados e adheridos
A mesa Presidencial. Losada Dieguez- Villar Ponte – Peña Novo – Banet Fontenla – Quintanilla – Cabanillas – Castelao – Taibo – Lopez Abente – G.Cedrón – Culebras.

No manifesto publicado, en formato folio e dirixido “Ao pobo galego”, aparecía, ao remate, este texto:

Vede, irmáns galegos, o noso programa. Non é nin pode ser nosa verba difinitiva; mais é, por decontado, un berro d’anguria que vos chama e a úneca afirmación creadora feita na nosa patria galega.

Son chegadol-os tempos d’erguere a y-alma e o pensamento de Galicia, e sobor todo a súa soberanía, compreta e sin cativeces. N-isto non caben discusións: Galicia ten dereito, un dereito fundamental, a ser dona ausoluta de si mesma. Con vountade ceibe faremos nupcias d’amore con outras soberanías, contr’as que non vai nin quér ire a soberanía nosa.

Pensade pois, nas nosas concrusións, feitas pra todol-os galegos. Pró, ademais, sentí-deas, practicá-deas.

Nosos brazos están abertos pr’a fecunda aperta. Todos xuntos melloraremos a grande obra.

O ideal que nos aloumiña vos pide que sintades a Galicia, coma nós no recuncho mais intenso das vosas almas.

Ninguén é inútil pra ista cruzada. A nosa mocidade tén unha santa obriga co-a patria, e agardamos, ateigados do lume inmenso do noso amore, que todo galego dino nos mande súa adhesión á Santa Causa da Redenzón da Nai Terra.

*Na cibdá de Lugo, a noite do dazaoito de Samartiño
do mil novecentos dazaoito*

Pol-os assembleistas:

A. Losada Diéguez; V. Risco; A. Noguero; X. Quintanilla; M. Banet Fontenla; R. Cabanillas; A. R. Castelao; L. López Abente; V. Taibo; V. Parateha; A. Villar Ponte; J. Ferreira; L. Peña Novo; L. P. Carballa; X. Culebras; E. Bidegain; F. Vázquez Enríquez; G. Cedrón; F. M. Balboa; X. V. Viqueira; R. Blanco Torres; Rodríguez de Vicente; Ivo Fernández; Correa Calderón; R. Villar Ponte; L. Ares; A. Ramos; S. Mosteiro; X. Ares; X. Peña; L. Briones; Díaz Varela; P. Peña Novo; Sánchez Taíz; X. Faraldo; V. Veiga; C. Monasterio; X. Sarmento; L. de Labra; R. Oxea; C. García Colmelo; R. Gutiérrez; X. García Colmelo; F. Abelaira; A. Casal; T. Rodríguez; F. Zamora; V. Maceiras; A. Martínez; I. Rodríguez; X. Robles; R. Carballal; R. Areses; E. Charlón; M. Sánchez Hermida; T. Amador; M. Vázquez; B. Varela; I. A. Garaloces; X. Basteiro; E. Lence Santar, Guitián; V. Casas e X. Monteiro Mejuto.

A Asambreia que aprobou iste Manifesto asistiron personeiros de total-as Irmandades; estiveron representadas 67 sociedades agrarias, cinco centros culturaes; e mandaron sua adhesión cinco federacións agrarias, once Concellos, mais de 49 Asociacións e numerosas persoalidades de Galicia.

(A cantos simpaticen con iste manifesto pregámoslles comuniquen-o o mais axiña posible, a calquera Irmandade de Galicia, pra faguer púbrico o estado da opinión galeguista).

